1893 - 1963

70-ИЙ РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 221. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ЛИСТОПАДА 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 20, 1963 No. 221. VOL. LXX.

КЕННЕДІ ОБОРОНЯЄ ЕКОНОМІЧНУ ПОЛІТИКУ СВОГО УРЯДУ

ПРЕЗИДЕНТ ВИСТУПАЄ ПРОТИ АРҐЕНТИНИ, ЯКА СКОНФІСКУВАЛА АМЕРИКАНСЬКІ НАФТОВІ КОМПАНІЇ

Темпа, Флорида. — Президент Кеннеді в понеділок 18-го листопада перебував на Флориді, де виголосив аж 5 промов на актуальні економічні і політичні теми. В Темпі Президент обороняв економічну політику свого демократичного уряду, твердячи, що демократи зовсім не плянують „знищити багачів", як дехто твердить, виступаючи проти Демократичної партії. Президент промовляв і на прийнятті в Міжамериканському Пресовому Клюбі в Маямі Біч, де остерігав латинські американські держави, щоб не обмежували в своїх країнах прав чужинців, як це робить арґентинський уряд, який сконфіскував американські нафтові компанії, хоч вони працювали згідно з контрактом, що його заключив із ними попередній арґентинський уряд Артура Фрондізі. Президент підкреслив в своїй промові в Темпі, що невірне є твердження великого промислу, що демократичний уряд ворожо наставлений до більших корпорацій, бо економіка гарно розвивається і стоїть тепер на рекордовій висоті. Президент вказував на те, що ним очолюваний уряд зредукував податки від транспортових засобів і встановив приватну корпорацію, яка має керувати системою комунікаційних сателітів, збільшив ролю американських бизнесменів в розвитку недорозвинених економічно країн, запропонував Конґресові зменшити прибуткові податки, також і великим корпораціям та старається всіми засобами зменшувати запаси рільничих продуктів. Всі ті повищі кроки уряду свідчать про те, що він дбає про розвиток економіки і не є „ворогом бизнесу", як про це говорять противники демократів. Президента оваційно вітали на Флориді, де він в 1960-му році програв був президентські вибори до віце-президента Ричарда М. Ніксона, який здобув був більшість 46,776 голосів. Між присутніми видно було, що Президент був на території, де є прихильники сенатора-консерватиста Беррі Ґолдвотера, бо деякі присутні мали відзнаки „Голдвотер на президента". В Маямі Біч Президент сказав, що кожна країна має право влаштовувати своє життя по своїй волі, та організувати свої економічні інституції так, щоб вони відповідали її потребам. Але жадна країна не має права в себе діяти так, щоб її дії порушували права інших, оперті на засадах міжнародного права, — казав Президент. Президент не назвав по імені Арґентини, але його слова відносилися до цієї країни, яка сконфіскувала нафтові компанії, не даючи за них належного відшкодування приватним фірмам. Президент заявився проти того, щоб у відплату негайно припиняти американську допомогу Арґентині. Президент сподівається, що уряд в Буенос Айресі погодиться дати відшкодування американським фірмам за забрані нафтові шиби. Президент в дні 18-го листопада промовляв ще до 600 провідників Спілки Сталеварів в Темпі, відвідав армійську базу біля Темпи, виголосив промову до тисяч присутніх на спортовому майдані в Темпі та промовляв на летовищі в Маямі. Хоч там до недавна всюди була расова сеґреґація, то Президент всюди обороняв законопроєкт про охорону громадянських прав.

ЗДА проти довготермінових кредитів для Совєтів

Париж. — Заступник державного секретаря для економічних справ, Джордж Болл, обороняв на Раді Північно-атлантійського Союзу (НАТО) в минулий понеділок у Парижі американське становище, що не можна давати Совєтам довшого торговельного кредиту, як на 5 років, бо при довших кредитах Совєти можуть широко розвивати свій важкий промисл на воєнні цілі, а при коротко-термінових кредитах мусять переставлятися на такий ужитковий промисл, з якого могли б швидко добувати гроші, потрібні для сплати грошових зобов'язань. Джордж Болл мав в цій справі за собою шість членських держав Спільного Господарського Ринку, себто Францію, Західню Німеччину, Італію, Бельгію, Голляндію і Люксембурґ. Зате Британія, що її репрезентував міністер Едвард Гіт, стояла на становищі, що коли річ іде про нестратегічні товари, то треба уділювати однакові кредити вільним, як і комуністичним державам, бо — мовляв — „торгівля є торгівлею". Те становище підтримували Канада, Норвеґія, Данія й Ісляндія. Ця справа буде вирішена на з'їзді міністрів закордонних, фінансових і військових справ 15-х членських держав НАТО, що відбудеться 16 грудня.

25 ОСІБ ЗГИНУЛО В ПОЖЕЖІ

Атлантик Сити, Н. Дж. — Тут вибухла пожежа в 4-поверховому готелі, що має 60 кімнат, — і спричинила смерть 25 осіб, а 23 особи, в тому поліцисти і пожежники, були поранені. Пожежа вибухла о год. 4:10 вранці 18-го листопада в готелю Сарфсайд і поширилася пізніше до 6-ох інших готелів, поки можна було її загасити. Матеріяльні втрати оцінюють на два-три мільйони долярів.

В АМЕРИЦІ

● **Армія повідомила**, що на початку 1964-го року в Европі будуть заінстальовані нові ракети Першінґ, які мають засяг до 400 миль і які користуються твердим пальним, замість дотеперішніх ракет Редстовнс, що можуть летіти до віддалі 175 миль, і які користуються плинним пальним.

● **Секретар армії** Сайрус Р. Венс повідомив, що він має внести законопроєкт до Конґресу про збільшення кадетів у Військовій академії у Вест Пойнті до 4,471, такого самого числа, яке становить стан Морської академії в Аннаполісі; Мериленд.

● **Віце-президент ЗДА** в роках 1932-1936 Джан Ненс Ґарнер в найближчу п'ятницю 22-го листопада відзначає 95-річчя з дня свого народження. Він живе в Ювелді, Тексас, і заявив, що зробив велику дурницю в своєму житті, коли зрікся впливового становища спікера Палати Репрезентантів і погодився кандидувати на пост віце-президента.

● **Департмент рільництва** передбачає, що чисті прибутки фармерів в 1963-му році зменшаться до 12.26 більйона долярів, а в 1964-му році можливе буде ще дальше зменшення до 11.6 більйона долярів.

● **Колишній комісар** від податкових справ, теперішній головний поштмайстер Джан А. Ґроновскі старається здобувати симпатії серед своїх земляків для президента Кеннеді. Він має симпатії серед американців польського походження, бо його батько є поляком, а мати ірляндського походження.

● **У зв'язку** з Конвенцією Організації Католицької Молоді в Ню Йорку 6 000 членів-делеґатів приступили до св. Причастя, яке подавали 50 священиків, а хор семінаристів Нюйоркської Архидієцезії виконував релігійні пісні під дириґентурою монсіньйора Ричарда Б. Киртена.

● **Джан Стейнбек**, американський письменник, лавреат Нобеля, приїхав після одномісячної прогулянки по Совєтах, на 10-тиденні відвідини до Варшави. Він відмовився говорити будь-що про арештування професора Барґгорна в СССР, на яке Стейнбек голосно обурювався, будучи ще в Совєтах.

Президент Кеннеді на Конвенції Католицької Молоді в Ню Йорку

Ню Йорк. — 15-го листопада несподівано для делеґатів Крайової Конвенції Католицької Молоді, з'явився президент Кеннеді, якого оваційно вітали 5.000 делеґатів у віці від 14 до 25 років та священиків і монахинь — Провід Конвенції знав про заплянований приїзд Президента, але він повідомив про це делеґатів аж в 10-ій годині перед полуднем, що за годину прибуде Президент. Після привітання Президент сказав, що тішиться тим, що на Конвенції багато чернечь. „З досвіду знаю, що монсіньйори й єпископи є республіканцями, а сестри є демократками". Президент сказав, що тішиться з того, що темою Конвенції є проблема молоді та її служба для цієї Країни, бо що ж могло б бути важливішим від цього гасла. В Конвенції беруть участь делеґати з усіх дієцезій ЗДА.

Рокефеллер твердить, що закордонна політика Кеннеді підміновує безпеку ЗДА

Ст. Луїс. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер, промовляючи в Пресовому Клюбі, казав, що закордонна політика демократичного Президента підміновує безпеку цієї країни та цілого вільного світу. На думку Рокефеллера президент Кеннеді не розуміє небезпеки комунізму і тому веде неенергійну політику у відношенні совєтської аґресивности так званої „мирової офензиви". Внаслідок такої американської політики Захід є збентежений такою американською політикою, і в численних союзницьких країнах ліві тенденції з невтральною підбудовою щораз більше поширюються. Рокефеллер твердить, що уряд Кеннеді йде від кризи до кризи в закордонній політиці і є „невільником, а не паном подій", бо не усвідомив собі, що комунізм і його провідники не відреклися своїх кінцевих цілей — запанувати над світом. Уряд деколи тішиться маленькими успіхами, бо не має на увазі основної цілі комунізму.

Стассен обмірковує плян своєї кандидатури

Вічіта, Кензас. — Гаролд Стассен заявив на прийняттю республіканських жінок, що він обмірковує плян своєї кандидатури на президента в 1964-му році. Він сказав, що він міг би об'єднати прихильників сенатора Голдвотера і губернатора Рокефеллера і крім того міг би ще стягнути на себе 15 відсотків голосів незалежних виборців та таким способом перемогти у виборах в листопаді найближчого року. Стассен має 56 років, він був губернатором в Міннесоті від 1939 —, пізніше був президентом Пенсилвенійського університету і дорадником президента Айзенгавера в справі роззброєння. Безуспішно старався про номінацію на республіканського президентського кандидата в 1948 і 1952 роках. Стассен обіцяє змінити американську зовнішню й внутрішню політику: дати повне затруднення, збалянсований бюджет, сильні резерви золота, добробут фармерів, а в закордонній політиці — скріпить ОН.

Секретар праці підтримує законопроєкт про медичну опіку над старшими

Вашингтон. — Секретар праці Антоні Дж. Селібрізі 18 лестопада почав зізнання в справі урядового законопроєкту про медичну опіку над старшими особами. Згідно з урядовим проєктом ця опіка мала б відбуватися в рямках соціяльного забезпечення, і тому мали б бути збільшені ставки на цю ціль. Переслухання відбувається в Палатній Комісії Способів і Засобів. Вони мають скінчитися вже 27-го листопада, але голосування в цій справі не відбудеться цього року. Уряд старається, щоб Комісія діяла в цій справі на початку нової сесії Конґресу, що почнеться 3-го січня 1964-го року. Медична опіка над особами у віці понад 65 років мала б коштувати річно $1,700,000,000. І працедавці і затруднені мали б платити більші ставки по одній четвертій одного відсотка. Ці внески обов'язували б від заробітньої суми до висоти $5.200.

„Зарево" влаштовує студійний вечір

Ню Йорк. — В найближчу неділю, 24-го листопада ц. р. Українське Академічне Товариство „Зарево", влаштовує черговий студійний вечір присвячений оглядові сучасної літератури, музики і кіно в Україні. На вечорі будуть виголошені доповіді: Віталій Кейс: „Естетика шестидесятників", Роман Мац: „Музична культура в Україні", Святослав Новицький: „Кіномистецтво в сучасній Україні. Одночасно на вечорі виступить з доповіддю сенатор Канади, член канадійської делеґації на сесію Об'єднаних Націй проф. Павло Юзик, який говоритиме на тему: „Здобутки українців Канади". Після доповіді і дискусії відбудеться Товариська вечірка. Студійний вечір відбудеться в Укр. Нар. Домі при 140 - 142 2-го Евеню в Ню Йорку о год. 5-тій веч.

Галина Андреадіс — українська співачка з Арґентини виступить з концертом у Ню Йорку

Редакцію „Свободи" відвідала відома із своїх концертів і виступів у столиці Арґентини Буенос Айрес Галина Минаїв-Андреадіс, яка з кінцем жовтня ц. р. прибула на тримісячні відвідини до ЗДА і яка виступить в Карнеґі Голл у Ню Йорку із своїм власним концертом вже в суботу 21 грудня ц. р. Відвідуючи редакцію в супроводі свого чоловіка Миколи і мистця Володимира Ласовського, Галина Андреадіс поінформувала членів редакції про свій мистецький шлях і про свої пляни на найближчий час. Родом вона із Запоріжжя і мистецьку освіту здобувала вже на Заході. В Буенос Айресі вона працює, як солістка театру Кольон, виступає в радіо і в телевізії і відома теж із своїх концертів і виступів для української громади в Буенос Айрес і в інших скупченнях української еміґрації в Арґентині. Крім концерту в

Галина Минаїв-Андреадіс

Ню Йорку Галина Андреадіс плянує виступати також із концертами по інших більших містах ЗДА й Канади. Із ЗДА виїжджає в мистецьку поїздку до Европи.

Митрополит Йосиф Сліпий відвідав Умбрію

Друга сесія Другого Ватиканського Вселенського Собору. Митрополит Йосиф Сліпий на одній з соборових нарад.

Рим (УПБ.) — Архієрейська Літургія, що її Митрополит Йосиф відправив у базиліці св. Петра 29 жовтня для Отців Собору, залишила глибоке враження. Багатьох Єпископів поспішили до Владики Йосифа з запрошенням, щоб при якійсь нагоді загостив до їх дієцезій відправити таку гарну св. Літургію, бо бажають, щоб їх вірні побачили геройську постать Владики-Ісповідника, що перетерпів 18 літ заслання за вірність Христовій Церкві. В неділю, 10 листопада, Митрополит Йосиф на прохання одного з оо. Собору, Єпископа Люїджі Чікуттіні з Чітта' ді Кастелльо відвідав Умбрію к. Перуджі. В суботу ввечері прибув Митр. Йосиф з Риму в товаристві місцевого Єпископа і Всесв. Отця Шамбеляна М. Марусина. Численні оголошення наліплені по місті сповіщали про приїзд українського Митрополита і про св. Літургію, що її він буде правити. В неділю о годині 10-ій Кир Йосиф, вбраний в митрополичих ризах, в супроводі місцевого Владики, крилошан і численного клиру, процесійно перейшов з єпископської палати через центральну площу міста до катедри. Церква була повна вірними, що ждали на прихід Митрополита. Почалась торжественна Архієрейська Служба Божа. До концелебрації з Митрополитом стануло двох Отців професорів з Української Малої Семінарії з Риму: о. Г. Гарасимович і о. В. Гринишин. Співав хор українських Малих Семінаристів з Риму. Після Євангелії місцевий Єпископ привітав Митрополита Йосифа і представив його вірним, дякуючи йому за те, що своєю присутністю зволив закріпити віру в серцях вірних його дієцезії. Коли надійшла хвилина св. Причастя, велике число вірних горнулося до Владики-Ісповідника, щоб з його рук прийняти св. Причастя. По „Буде ім'я Господне" Кир Йосиф звернувся словом до присутніх. Подякував місцевому Єпископові за сердечне привітання, а вірним дякував за молитви в його наміренні і, нав'язуючи до недільного Євангелія сказав їм коротку науку, що треба у справах Божих поступати мудріше від мешканців Гадаринського краю, які, тому що біси вигнані з біснуватого потопили їм стадо свиней, вигнали Ісуса з своєї країни. Службу Божу закінчено „Многоліттєвієм" і по кількахвилевій молитві подяки Владика повернув процесійно до єпископської палати.

Совєти продовжують допомогу Кубі, хоч взаємини між ними погіршились

Москва. — Совєтський Союз не припинив ані не зменшив своєї допомоги Кубі, яка становить коло 400 мільйонів дол. річно. Совєтські і сателітські дипломати в розмовах з журналістами рішуче заперечують твердження англійської і швайцарської преси, наче б комуністична Рада Взаємної Економічної Допомоги — так званий РЕВ, чи по-англійськи КОМЕКОН — рішила значно зменшити допомогу Кубі у зв'язку з її близькими зв'язками з комуністичним Китаєм та одвертим похвалюванням китайських комуністів. Американські чинники також переконані, що совєтська поміч безперервно пливе до Куби, виповняючи ту прогалину в кубинській економіці, що її зробив американський бойкот. Перед тим торговельні обороти з Америкою становили взагалі 70% всієї кубинської торгівлі. Сателітські комуністи запевняють, що Совєти не зв'язують тепер своєї закордонної допомоги з вимогою беззастережного підпорядкування диктатові Москви.

Відкриття 10-ої мистецької виставки ОМУА в Ню Йорку

Ню Йорк. — В минулу неділю 17 листопада відкрито в домівці Літературно-мистецького Клюбу в Америці 10-ту виставку Об'єднання мистців українців в Америці. Виставка охоплює малярство, графіку і скульптуру, разом 87 експонатів. Відкриваючи виставку в імені Управи Об'єднання мистців її секретар мистець Роман Пачовський звернув увагу м. і. на участь в цій виставці численних молодих мистців та на участь не тільки українських мистців з ЗДА, але й — хоч не всіх — з Канади. Зокрема він висловив низку власних завваг на тему ролі, завдань і труднощів теперішнього українського мистця. Ця 10-та виставка приміщується в двох залях. Вона представляє твори мистців різного віку, різних стилів і напрямків та й — природно — різного мистецького рівня. Може саме завдяки цій різнородності приявні, які зараз першого дня виставки виповнили дві кімнати, з цікавістю придивлялись творам однаково кількох старих корифеїв, як і молодих адептів. Виставка триватиме до 1-го грудня ц. р., по неділях від 12 - 8 веч. і по суботах вечером.

Українська хроніка

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує вечір пам'яті Лесі Українки, що відбудеться в суботу, 23 листопада 1963 р. о 6 год. 30 хв. веч. в приміщенні Академії: 206 Вест 100 вул. в Ню Йорку. У програмі: „Останній рік у житті Лесі Українки" — за записками Ольги Косач-Кривенюк, читає Ізідора Косач-Борисова (сестра Лесі Українки). Театр „Слово" під керівництвом Олімпії Добровольської виконає рецитації „Із лірики Лесі Українки". Вступне слово і літературне оформлення — Юрія Лавріненка.

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує наукове засідання в неділю 24-го листопада 1963 року о 6 год. 30 хв. веч. в приміщенні Академії при 206 Вест 100 вул., Ню Йорк, з доповіддю проф. Зіновія Лиська: „Іонійські ритми в українських народних піснях".

● **З Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку** повідомляють, що у п'ятницю 22 листопада 1963 р. відбудеться концерт Ріти Хоменко — сопрано. У програмі концерту будуть виконані твори: Безкоровайного, Лисенка, Стеценка, Фоменка, Бетговена, Вагнера, Гуно та Масене. Акомпаніює Калина Чічка-Андрієнко. Початок о год. 8-ій вечора.

ЗДА ПЕРЕВИЩУЮТЬ СССР В УСІХ РОДАХ ЗБРОЇ — ТВЕРДИТЬ МЕКНАМАРА

Ню Йорк. — ЗДА перевищують Совєтський Союз в усіх родах зброї, а ввесь Захід є куди сильніший за східньо-европейський комуністичний бльок — заявив секретар оборони Роберт МекНамара у своїй промові до 1,500 учасників бенкету Економічного Клюбу в Ню Йорку, що відбувся у Валдорф Асторії в минулий понеділок 9 листопада ц. р. під головуванням президента названого Клюбу, Артура К. Вотсона. МекНамара натаврував однаково тих, які твердять, що ЗДА мають вже стократно більшу збройну силу, як її потребують, як і тих, які стурбовані майбутністю Америки, яка нібито односторонно роззброюється. Одні і другі помиляються, твердив МекНамара. Зате правдою є, що З'єдинені Держави розпоряджають більшими, аніж совєтські, атомовими „зупиняючими" силами та готовими до бойової дії рухомими конвенціональними арміями з тактичною атомовою зброєю щонайменше рівною совєтській. „Я не замінявся би нашою стратегічною ситуацією із совєтською в будь-котрому пункті впродовж найближчих десяти років" — заявив секретар оборони МекНамара. Конкретно, він виявив, що ЗДА мають вже тепер 500 далекосяжних офензивних ракет, а 1,700 дальших є заплянованi на 1966 рік. Бомбовики Стратегічної Летунської Команди є постійно в стані готовости, а 500 дальших в кожній хвилині можуть бути поставлені в стан готовости на різних летовищах. Щодо наземних військ, то Північно-атлантійський Союз розпоряджає 5-мільйоновою армією, з якої 2,200,000 вояків знаходиться в Европі. Тактичне летунство доказало свою вищість два тижні тому експериментом, в якому впродовж 50 годин перекинено до Европи повну дивізію для скріплення тамошніх шістьох американських дивізій. Промова МекНамари була неначе відповіддю на недавні большевицькі провокації на шляху між Західньою Европою і Західнім Берліном та на бундючні завваги Хрущова, сказані з початком цього місяця в Москві до групи американських бизнесменів. Безпосередньо про Совєтський Союз МекНамара говорив наприкінці своєї промови, перестерігаючи його проти подібної „фальшової калькуляції", як її зробив СССР осінню минулого року на Кубі, або недавно під Берліном. Коли б Совєти знову зробили промах, фальшиво оцінюючи збройну силу Заходу та його готовість до оборони своїх інтересів, то „вони мусять рахуватися з усіма наслідками своєї акції: певністю, що вони негайно зустрінуться з належною і найбільш ефективною збройною реакцією". МекНамара піддав під сумнів твердження преси, наче б Совєти і їх сателіти мали 175 дивізій. Він назвав ту цифру „нереалістичною" та твердив, що здібною до бойової акції є щонайвище половина того числа дивізій. Стоючи куди нижче від Америки своїми далекосяжними ракетами, Совєти, разом із своїми союзниками з Варшавського пакту розпоряджають коло тримільйоновою наземною армією. МекНамара твердив, що теперішню збройну силу Америки можна зберегти без підвищування оборонного бюджету, а навіть при деякому його зменшенні.

Другий промовець на тому бенкеті, д-р Джеймс Фіск, президент Ляборaторій Белл-Телефон - Компані, говорив про науку на службі людства та про нові винаходи, які роблять людське життя кращим і вигіднішим. Він звернув увагу, що тепер нові винаходи не родяться в головах винахідників, як колись в Едісона, Белла чи Гуд'іра, а постають внаслідку довгих збірних дослідів і морочливих колективних зусиль. Як на приклад вказав на Телестар, себто штучний сателіт, який вможливлює передавання телевізійних програм почерез континенти.

В Іраку прийшли до влади звеличники Нассера

Бейрут. — З'ясовується, що переведений два дні тому військовий переворот в Іраку скріпив табір звеличників єгипетського президента Абдель Ґамаля Нассера і був звернений проти тих арабських націоналістів з партії Баат, які — хоч і сприяли панарабському рухові — проте стояли за суверенність окремих країн та противились ґегемонії Нассера. Цей останній переворот в Іраку перевів президент Абдель Салем Аріф, який до цього часу мав тільки репрезентаційні функції. Тепер, діставши підтримку збоку армії, він проголосив себе шефом штабу армії та призначив на найвищі становища вірних собі генералів. Саме в часі перевороту в Баґдаді відбулася конференція найвидатніших діячів партії Баат з різних арабських країн. Між ними були през. сусідньої Сирії ген. Амін ель-Гафез і інші сирійські достойники. Хоч Салем Аріф проголосив, що він гоноруватиме всі попередні союзні договори з Сирією, проте деякі вістки кажуть, що він арештував сирійського президента, тримаючи його, як „закладника", щоб Сирія не виступила проти нового іракського режиму. Також названий вгорі президент об'єднаної Арабської Республіки Нассер проголосив через радіо, щоб ніхто не втручався до „внутрішніх справ" Іраку. Сирія оскаржує нових володарів в Іраку, що вони є вислужниками „реакції", дармащо саме Нассер переводить „соціялізацію" Єгипту.

У СВІТІ

● **Бориса Юдкіна**, 50-літнього совєтського телевізійного механіка, засуджено в Москві на три роки важких робіт за зведення 41 дівчат. У свому помешканні він мав імпортовані з Заходу вина та різні західні журнали. Совєтська преса, повідомляючи про той засуд, бідкає, що 15 з отих дівчат, які радо відвідували його, були комсомолки та що Юдкін „затроював молоді совєтські душі цинізмом і поганню буржуазної ідеології".

● **Пакістан зажадав** відкликання трьох членів індійської високої комісії, яка діє там замість амбасади, тому, що між Індією і Пакістаном все ще нема формального миру і нормальних дипломатичних взаємин. Пакістан закинув тим трьом особам шпигунство. Між тими двома сусідніми країнами, які раніше становили одну коронну колонію, потім домінію Британії, існує перманентний спір за провінцію Кашмір.

● **Французький прем'єр** Жорж Помпіду загрозив репресіями проти страйкуючих робітників, якщо страйкуючі будуть шкодити установам і підприємствам публічної ужитковости. Уряд противиться підвищувати платні службовикам і робітникам в державних установах і підприємствах поки не переведено економічної стабілізації програми.

● **Грецька королівська пара**, Павло і Фредерика, поїдуть з початком грудня до Еспанії у відвідини до своєї доньки Софії, яка, будучи дружиною претендента до еспанського престолу, князя Хуана Карльоса, сподівається незабаром першої дитини.

● **В Ірані** шах Мохаммед Різа Палеві передав на окремій церемонії жертвам минулорічного землетрусу 1 200 нових мешкальних будинків, збудованих завдяки допомозі збоку З'єдинених Держав. Приявним на церемонії був також американський амбасадор Джуліюс Голмс.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Новий прем'єр Британії

Алек Даґлас-Ґюм, який зрікся шляхетського титулу та місця в палаті лордів і здобув мандат до палати громад, виступивши там уперше як новий британський прем'єр, мав першу сутичну з соціялістичною опозицією. Її лідер, Гаролд Вілсон та його однодумці з Партії Праці, підбадьорені новою виграю в доповняльних виборах коштом консерватистів і переконані, що з найближчих парляментарних виборів вийдуть переможно і переберуть в свої руки державну владу, гамірливою поведінкою відразу дали пізнати новому прем'єрові, що він не матиме легкого життя в палаті громад. Проте, як підкреслили газетні коментатори, Алек Даґлас-Ґюм виявив уже своє рідке вміння — не втрачати рівноваги духа і спокою під будь-яким натиском опозиційних закидів і колючок. Водночас він не обмежується пасивно-оборонною ролею, а, намітивши плян конструктивної політики свого уряду, почав атакувати опозицію, вимагаючи від неї ясних відповідей на різні преважливі питання закордонної політики.

Це є саме той пункт, який пов'язує зацікавлення британського народу його новим прем'єром із зацікавленням всього вільного світу. Алек Даґлас-Ґюм був міністром закордонних справ, і тому зрозуміло, що найкраще почуває він себе в дебатах над проблемами міжнародної політики. Він формулює також найважливіше завдання внутрішньої політики — піднесення британської економіки й добробуту загалу громадян — з погляду закордонно-політичних інтересів Британії, бо — мовляв — світ шанує тільки заможніх, могутніх. Продовжуючи закріплену теорією і практикою Винстона Черчилла британську закордонну політику за традицією, що триває від першої світової війни, новий британський прем'єр базує її на союзі з Америкою. І він вимагає ясних відповідей від Гаролда Вілсона на ті питання, на які той до цього часу завжди давав викрутні відповіді: як він ставиться до тісного союзу Британії з Америкою у ділянці атомової, зокрема підводно-ракетної, зброї? Чи він погоджується на домовлення Мекміллена й Кеннеді в Нессо на Багамських островах про британську підводну фльоту з атомовими ракетами „Полярі́с"? Чи підтримує він стратегію самостійної британської атомової потуги, як рівнорядної з американською у місії відстрашувати Совєти від аґресії проти Заходу? Яке становище Вілсона до проблеми оборони европейського континенту?

Коли зважити, що Партія Праці розраховує на голоси не тільки всіх тих, що огірчені зростом цін і безробіття в Англії, але й тих, що мають антиамериканське та пацифістичне наставлення, то давати на всі ті запити ясну й недвозначну відповідь — дуже невигідно. Що інше бути в опозиції у парляменті, дбати за єдність в рядах соціялістичної партії, що спирається на робітничих спілках, і грати на демагогічних струнах, а що інше бути прем'єром Британії і нести відповідальність за її долю. І Алек Даґлас-Ґюм перестерігає своїх опонентів та все британське громадянство: „комунізм залишився незмінний, з атомовим пактом чи без нього. Незмінною ціллю комунізму є знищення нашого способу життя, якщо тільки це йому вдалось би". Виступи нинішнього британського прем'єра, коли він був ще, як лорд Ґюм, міністром закордонних справ, відзначалися завжди гострішим тоном у відношенні до Совєтів та виразнішим формулюванням совєтського становища, як це робили американські речники від часу смерти Джана Фостера Доллеса.

Москва покладала надії, що із відходом Мекміллена в Британії і Аденауера в Західній Німеччині „пом'якшає" політика тих держав. Покищо ці її надії не справдились: перші виступи Ґюма і Людвіґа Ерґарда вказують радше на загострення тону у відношенні до Москви.

Проблема праці

Від кінця минулого тижня нараджуються в Ню Йорку кругло 4.000 делеґатів централі американського зорганізованого робітництва, Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій, яка нараховує в своїх рядах 130 робітничих спілок із кругло 12 і пів мільйоном членів. АФП-КІО — це гордість не тільки американського, але й вільного міжнародного світу праці. Ця організація має за собою величезні осяги в ділянці робітничих прав і робітничого добробуту, вона просякла теж тим духом свободи вільного робітника, який робить з американського робітництва — одну з найтвердших протикомуністичних фортець.

Проте АФП-КІО має тепер чимало турбот, пов'язаних однаково з своїм членством, як і загальними економічними проблемами країни, що безпосередньо стосуються світу праці.

Передусім щодо самого членства: хоч кількість працюючих в Америці невпинно зростає, число робітничих спілок у названій централі залишається те саме, а кількість фізичних членів в існуючих спілках збільшується помалу, дармацо приналежність до спілок здебільша є обов'язковою. Ще гірше те, що в робітничих рядах значно підупало захоплення професійними спілками. Знавці пояснюють це кількома причинами: спілки не всилі дати робітникам більше атракційних користей, як уже дали.

Сам президент Кеннеді, виступивши минулої п'ятниці на конвенції АФП-КІО з великою промовою, поставив справу безробіття перед усіма іншими внутрішніми проблемами нації, навіть перед проблемою громадянських прав. Президент слушно зауважив: яка користь муринові з отриманого права входити до всіх ресторанів, коли він не матиме праці. З варстатами ж праці в Америці тепер дивна містерія: так, наприклад, в місяці жовтні число працюючих збільшилось, ще вище зріс добробут, промисл працює повною парою, а число безробітних не зменшилось, втримуючись на рівні близько 4 мільйонів душ. Які причини цього сумного явища? З багатьох причин дві найістотніші: автоматизація і природний приріст населення, що в ділянці праці позначається щороку приблизно мільйоном нових молодих кандидатів на працю. Президент назвав цифру 8 мільйонів юнаків і дівчат, які до кінця цього десятиріччя напливуть на ринок праці, не закінчивши навіть середньої школи, себто не маючи кваліфікацій фахових працівників, що водночас зазублюється з проблемою недостачі шкільних заль і кваліфікованих учителів.

Президент АФП-КІО Джордж Міні пропонує такі ліки проти недуги безробіття: 1) збільшення мінімальної платні за годину праці на рівень вищий, як 1.25 дол., 2) скорочення робітного тижня до 35 годин і 3) припинення автоматизації. Цієї останньої вимоги він ближче не розвинув і не пояснив, але з огірченням стверджував, що автоматизація, замість благословення, стала для країни великим злом. А втім, поки існує в Америці засада приватної власности і вільної конкуренції, трудно буде переконати промисловців та власників великих торговельних підприємств і комунікаційних засобів, щоб вони не модернізували їх і, використовуючи технічні винаходи, не поменшували коштів продукції. Коли ж водночас треба щороку творити принаймні мільйон нових варстатів — то це квадратура кола.

І тому теперішній робітничий конґрес в Ню Йорку відбувається у досить пригніченій атмосфері. Хоч існуючий Уряд — найприхильніший робітництву, проте його обіцянка, що зменшення прибуткового податку дасть новий поштовх економіці — не дуже захоплює, бо не ґарантує зменшення безробіття, яке є важливою проблемою країни.

НИЩЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТНИКІВ

Одним із виявів походу Москви проти української культури є нищення історичних пам'яток.

Приклад цього знаходимо у статті М. Левадного „Спиною до історії рідного краю", вміщеній у „Радянській Україні" з 2 червня ц. р. Левадний пише, що чернігівський музей має марне приміщення і його цінні експонати зберігаються дуже недбало, бо лежать у коридорах або в малих, не пристосованих для тієї цілі кімнатках. Ось що пише він далі про вандальство совєтських властей:

„У Чернігові вночі з 30 на 31 серпня 1962 року по-справжньому показали своє ставлення до історії; всупереч забороні Держпляну УРСР, змели з лиця древньої землі надзвичайно цінну архітектурну пам'ятку XII століття — дзвіницю П'ятницької церкви і цим прославили себе не тільки на Чернігівщині, а й поза межами республіки".

„Не шанують історію свого краю чернігівські керівники", — закінчує свою статтю Левадний.

Та чи тільки чернігівські керівники таке роблять?

На жаль, приходиться ствердити, що така зневага до української історії широко проявляється в Україні, коли йде про партійні та державні чинники.

Колишній перший секретар Центрального Комітету компартії України, Підгорний, у своїй промові на пленумі ЦК КПУ, 2 липня ц. р. заявив:

„. . . . Я хотів би сказати кілька слів про забезпечення пам'ятників минулого і спорудження нових пам'ятників. Ми, безперечно, повинні оберігати ті історичні місця й пам'ятники, які розповідають про визначні події в боротьбі наших предків проти клясових ворогів, про революційні битви, героїзм народу в боях за великий жовтень, за перемогу соціялізму, на фронтах вітчизняної війни, оберігати також ті місця і пам'ятники, які характеризують високу культуру народів нашої багатонаціональної вітчизни. І не тільки оберігати, а й використовувати для виховання народу.

„Партія саме так і ставиться до героїчного минулого радянського народу, і на спорудження та збереження пам'ятників держава витрачає великі кошти. Але знаходяться люди, які, вважаючи себе знавцями старовини, підходять до цієї справи з суб'єктивних позицій. Вони часто звертаються до ЦК і уряду з наполегливими вимогами про обов'язкове збереження і реставрацію таких старовинних будов, які не мають ні наукової, ні культурної цінности і, навіть, нерідко стають на перешкоді розвитку міст, нового будівництва культурно-побутових об'єктів, просто заважають нормальному життю радянських людей". („Рад. Україна" з 4 липня ц. р.).

Отже, як свідчить сам Підгорний, факти нищення історичних пам'ятників в Україні є частими, коли люди часто протестують проти цього до ЦК і до уряду. А протести ці виходять напевно від людей, які на історичних пам'ятниках розуміються, бо невіглас такими справами не буде інтересуватись, а тим більше ставати в обороні таких пам'яток.

Таке становище партійних і урядових чинників в Україні до наших історичних пам'яток викликає тривогу, тим більше, що всякого роду вандальські вчинки хуліґанів чи ворожих українській культурі представників партії і уряду на Україні проходять їм безкарно.

Левадний, наприклад, у своїй статті не згадує про те, що вандалів, які знесли з лиця землі історичну дзвіницю у Чернігові, притягнено до відповідальности.

„Тов. Підгорний — читаємо далі в „Радянській Україні" звіт з його промови, — посилається на факти, коли зовсім неправильно вимагали включити трапезну якогось монастиря, що не мала історичної цінности і давно вже використовувалась під склад (скільки ж таких цінних пам'яток використовується під склади, шпихліри і т. п.! — абв.), до архітектурного ансамблю нового дитячого закладу, який будувався на цьому місці, коли з подібних міркувань навіть пропонували перенести місце спорудження Київської гідро - електричної станції тощо. Треба, сказав тов. Підгорний, підходити до питання про збереження архітектурних та інших пам'ятників, а також спорудження нових, з партійною принциповістю, керуватися тут державними інтересами, інтересами партії і народу, а не суб'єктивними почуваннями людей, їх особистими смаками".

Хтось міг би подумати, що такі „принципи" застосовуються в СССР у відношенні до історичних пам'яток усіх народів. Але так воно не є, і ми на прикладах покажемо, якого туману пускає Підгорний своїм слухачам.

У Києві до нинішнього дня зберігається будинок, на якому прибита меморіяльна дошка з написом: „В цьому будинку в 1706-1707 роках перебував Петро I". Цей будинок показують туристам, він вміщений у путівнику-довіднику по Києву (Гайд енд Діректері, Київ, 1956, ст. 153).

Чи міг би Підгорний відповісти на питання: що має спільного з партійною принциповістю, з інтересами народу, з вихованням совєтської людини зберігання і показування туристам того будинку?

Або інший приклад:

„Совєтський Союз", ілюстрований журнал, що, крім російської, виходить у 16 мовах світу, в ч. 9 опублікував статтю „Тайны царских гробниц", у якій інформує, що під час архітектурних і будівельних робіт в Архангельському соборі у Кремлі відкрито гробниці царя Івана Грозного та його синів Івана й Федора.

„Визначний совєтський скульптор, — пише автор статті, — доктор історичних наук М. М. Герасімов, разом із співробітниками ляболяторії пластичної реконструкції Інституту етнографії Академії Наук СССР, приступив до створення реконструйованих портретів царя Івана Грозного і царя Федора".

Чи совєтська влада не має вже інших турбот, як реконструювати портрети тих царів, проти яких, чи їх наслідників, „робітнича кляса" боролася? Чи та влада не має вже на що інше витрачати народні гроші, як на ці портрети? Чи ці портрети потрібні для партійної принциповости, чи згідні вони з інтересами народу, чи мають значення для виховання совєтської людини? І кому й на що вони потрібні у державі, яка „йде до комунізму"?

Ясно, що Підгорний із своєю промовою в Києві виглядає так, начебто прийшов він „на село людей дурити", бож він сам добре знає, для чого втримується будинок Петра I в Києві, для чого реконструюють царські портрети. Бо все це має своєю ціллю одне: культивування російського патріотизму, чи то царського, чи червоного кольору.

А причина знесення з лиця землі такого пам'ятника, як дзвіниця з XII ст. у Чернігові, яка протягом довгих століть свідчила про високу культуру українського народу, також добре відома Підгорному.

Зберігання старовинних пам'ятників культури в Україні не в інтересі Москви. Тому їх ліквідацію започатковано ще за часів Сталіна і тому продовжується їх нищення нині.

абв.

Богдан Галайчук

ІЛЛІЯ ПРОТИ КЕННЕДІ

Буенос Айрес. — Відвідини державного підсекретаря Гаррімана в Буенос Айресі та промови арґентинського міністра закордонних справ і президента державної нафтової компанії (в скороченні: ІПФ) 12 листопада принесли розв'язку питання, яке кілька років тяжить над арґентинською політикою, внутрішньою та зовнішньою: нафтових контрактів.

За уряду Фрондізі підписано з кількома американськими компаніями контракти про пробні верчення та експлуатацію нафтових джерел. Ті контракти не мали апробати Конґресу, як того вимагає арґентинське законодавство, а були підписані, без дотримання відповідних формальностей, особистим уповноваженим президента Сабате, одним з найбільш відомих фрихеристів. Економічний аспект контрактів був предметом довгих і пристрасних дебат; переважає опінія, що вони були дуже корисні для нафтових компаній і дуже шкідливі для арґентинської економіки. Низка партій, зокрема переможна партія Народних Радикалів, поставила у своїх передвиборчих програмах скасування тих контрактів. Тепер прийшов момент виконання виборчої обіцянки.

Справа викликала широкий відгомін в американському Конґресі та в пресових колах. Сенатор Гікенлюпер запропонував внести до закону про допомогу для закордону додаток, згідно з яким не могли б користати з тої допомоги держави, які „відкидають або уневажнюють існуючі контракти чи договори" з американськими громадянами й компаніями.

Кеннеді, а враз з ним і Союз для Поступу опинились між молотом і ковалом. „Якщо Іллія скасує нафтові контракти, — писав „Вашинґтон Пост" з 11 листопада, — це може заважити на прийнятті Гікенлюперового законопроєкту". „Геральд Трібюн" з 10 листопада з'ясовує наслідки, до яких це приведе: „Це може бути катастрофою для Арґентини і смертельним ударом по Союзу для Поступу. Втеча чужого капіталу з Латинської Америки буде, мабуть, скорою і руйнуючою. Якщо буде прийнятий додаток Гікенлюпера, це викличе гостру протиамериканську реакцію в Арґентині та в інших південноамериканських державах проти ЗДА — що, до речі, признають нафтові компанії, які натискають на прийнятті додатку. Холодний піт обливає достойників Державного Департаменту . . ." І тому саме Державний Департамент вислав до Буенос Айресу свого найбільш талановитого дипломата, щоб ратувати ситуацію.

Арґентинські співрозмовці заявили Гаррімановi, що вони свідомі внутрішньополітичних трудноців, на які наражає Кеннеді скасування нафтових контрактів. Але — додали при тому, як інформує „Ля Разон", що коли б Іллія їх не скасував, то мав би ще більші трудноці, бо тим самим не виконав би урочистого зобов'язання супроти виборців.

Ще 1 листопада „Ню Йорк Таймс" опублікував інтерв'ю свого кореспондента з Буенос Айресу, Едварда Буркса, з новим арґентинським президентом. „Якщо я не скасував би контрактів, — сказав Іллія, — то не втримався б на президентському кріслі довше, як два місяці." При цьому він додав, що йде про справедливу вимогу арґентинського народу. Його постава у справі нафти, підкреслив Іллія, є моральним питанням — „так само, як, наприклад, обіцянка одного американського президента покінчити з расовою дискримінацією".

Американський кореспондент слушно підкреслив об'єктивність ситуації, яка змушує арґентинський уряд негайно скасувати контракти. Іллія — людина відповідальна і зрівноважена, якій чужа демагогія, дешевий націоналізм. Коли, після вибору, арґентинські журналісти запитали його про нафтові контракти, він відповів сухим тоном, — що існують пильніші справи, як скасування контрактів: передусім слід подумати про долю соток тисяч безробітних і про підвищення голодових пенсій емеритів.

„Нафтова бомба", либонь, не вибухнула б так скоро і несвоєчасно — у момент, коли над головою Кеннеді звисає проєкт додатку сенатора Гікенлюпера — якби Іллія був диктатором або президентом типу де Голя, тобто якби не мусів рахуватися з опінією співгромадян і з наявністю демагогії, що жирує на арґентинській демократії так само, як на американській. Бо не бракує тут політиків, які турбуються не безробітними та емеритами, а виключно нафтовими контрактами.

Наприклад, недавно, коли Іллія запропонував усім демократичним партіям, тобто виключаючи кастрофільські групи, співпрацю з своїм урядом, християнська демократія поставила, як передумову, негайне скасування контрактів, не згадуючи ані словом про безробітних, емеритів та інші питання, до яких християнська соціяльна доктрина зайняла дуже чітке становище; зайвим було б пригадувати про гострий тиск преси не лише комуно- й кастрофільської, але й ультраправої, націоналістичної.

Це пояснює, чому Іллія прийняв Гаррімана лише на протоколярній авдієнції — чому відмовився, подібно як і віце - президент Перетте, від приватної розмови на тему нафтових контрактів, дармацо, як твердять деякі тутешні часописи, Гаррімановi дуже залежало на такій розмові. Така розмова дала б основу до прикрих підозрінь, демагогічно експлуатованих, тим більше, що арґентинські радикали, які посадили Іллію на президентське крісло, традиційно відкидають всякого роду порозуміння „поза спиною народу".

І це пояснює, чому президент мусить дмухати на холодне, оминаючи найменшої тіни підозріння саме тепер, коли справа контрактів асоціюється в очах пересічного громадянина з корупцією, яка дійшла до нечуваних розмірів за Фрондізі і тривала, в дискретніших розмірах, за його наслідника, Ґіда.

Це пояснює також, чому Іллія вибрав саме таку, а не іншу форму розв'язки драстичної проблеми: анулювання, а не ревізію; і чому здійснив її сам, декретом — чому не передав законодатній чи судовій владі.

(Закінчення буде)

ГОЛОС ЧИТАЧА

Живемо у США, чи у ЗДА?

Дуже на часі й актуальними є думки п. І. Овечка, висловлювані час від часу на сторінках „Свободи". Останній його виступ п. з. „Це — жадна дрібниця" з 15 листопада — це, на мою думку, голос, до якого приєднаються всі ті, кого разить граматично-мовний хаос по наших часописах, журналах і книжках.

Шановний автор у своєму дописі „Це — жадна дрібниця" заторкує справу наголосів, які є дуже важливі при вимові поодиноких слів. Одначе, крім неправильно ставлених наголосів, ми робимо безліч інших мовних помилок, про які треба писати і дискутувати, щоб остаточно узгіднити, як найправильніше повинно бути, і цих правил дотримуватися.

У нас завелося так, що кожний часопис, журнал, книжка чи вчитель українознавства — це окремі собі граматики. Також завважується брак узгіднення у деяких назвах, і це назовні нас дуже компромітує. Наше друковане слово розходиться по цілому світі. Для прикладу наведу, що у цій країні, в якій ми живемо, є дві наші наукові установи: УВАН і НТШ. Одна з них є у США, а друга — у ЗДА. Чи не є це ще один мовний курйоз?!

Так само і з поодинокими громадянами — одні живуть у США, інші у ЗДА, а ще є й такі, що живуть у ЗДПА. Це саме відноситься до різних міст, назви яких передаємо в українській мові: Чікаґо (Шикаґо), Клівленд (Клевелянд), Дітройт (Детройт) і т. п. Це дуже важлива і широка тема, яку треба конечно обговорити!

Заявляємо, що стоїмо за чистоту української мови, а на ділі вносимо в мову хаос і засмічуємо її дивотворами.

Людям, які мають відвагу висловлювати свої завваги публічно в обороні чистоти української мови, належиться велике признання. Це напевно матиме хоч деякий вплив на слово і мовотворців.

Омелян Макогін

В Альжирі продовжується гостра опозиція проти режиму Бен Белли

Альжир. — В минулу неділю несподівано звільнено арештованого 21 червня головного противника теперішнього президента - диктатора Ахмеда Бен Белли, Мохаммеда Будяфа. 44-річний Будяф, колишній віце-прем'єр та один з ініціяторів і проводирів повстанської війни проти французів з р.р. 1954 - 62, став в опозицію проти свого товариша повстанської зброї Бен-Белли, закинувши йому диктаторські манери і нехтування волею партії та народу. Бен Белла звільнив Будяфа, виконуючи обітницю, яку дав у нараді з іншим опозиціоністом, полковником Могандом у ель-Хаджом із племени рифенців. Ель-Хадж вимагав звільнення всіх політичних противників з в'язниці та переведення всередині керівної партії, Фронту Національного Визволення, спокійних і об'єктивних нарад з вислуханням опозиції та співпрацею з нею. Збройний конфлікт з Марокко на тлі кордонного спору та виявлена у зв'язку з тим конфліктом збройна і економічна слабість молодої альжирської держави примусила Бен Беллу піти на розмови з своїми опозиціоністами. Один з його прибічників виправдував той відворот Бен Белли поясненням, що „наша революція не марширує почерез шибениці".

● У Болгарії тамошні комуністичні власті арештували професора права з Болгарської Академії Наук, Асема Христофа Георгієва, закинувши йому шпигунство в користь „капіталістів". Георгієв був членом болгарської місії до Об'єднаних Націй в р.р. 1946-1960.

Ол. Животко-Чернова

ДЖАН СТЕЙНБЕК

4

Далі мали вони безпосередній контакт із О. Корнійчуком, який ніби знає англійську мову, і з Олексою Полторацьким. Наші добрі американці звернули пильну увагу на жіночу частину і зауважили, що українські дівчата гарні, мають добру поставу, добре поводяться і, хоч одягнуті так само бідно, як московки, одіж носять краще. Українці, — пише Стейнбек — окремий нарід і, хоч вміють говорити й читати по-московськи, їхня мова окрема, ближча до мови південних слов'ян. Щодо страв, згадує Стейнбек із сантиментом борщ і ковбасу. Дуже вподобав він приказку, якої його навчив Корнійчук: „Найкраща птиця — ковбаса".

Знищення на Україні матеріяльні і людьми знайшов Стейнбек жахливими, і подивляє людей, які „терпеливо відбудовують країну і водночас тяжко працюють, здобуваючи відживлення *для імперії" (!)*.

Показали Стейнбекові церкву, де колись могли молитися тільки царі і шляхта (?). Бачив церкву Ярослава Мудрого і його гробницю.

Є в книжці кілька курйозів. Так, побувавши на виставі п'єси „Буря", Стейнбек дивувався, як українці можуть на таке дивитись, коли самі пережили трагедії. А воно таке: ця дореволюційна п'єса і не українська, бо написав її російський драматург Островський, і нічого страшного в ній немає.

Колгоспи оглядали туристи показові, і Стейнбек дивувався, що люди живуть не в бараках, а в гарненьких, чепурних хатах із завісами на вікнах, з рушниками, іконами, з вив'язаною, вистроєною молодицею коло печі. Що це була інсценізація — американці не могли собі уявити. Коло хат городи, садки на цілому акрі присадибної землі. Люди тяжко працювали, правда, але то були жнива, а ввечері, на подив, ішли вони ще до клюбу, ставили пропаґандивні п'єси, танцювали.

Дратували туристів тільки дуже премудрі питання селян — їх цікавить Франко, Труїло, грецька монархія, диктатура в Туреччині. Від обвинувачень наші американці відбивались, пригадуючи „вето" совєтських делеґатів в ОН. Не сподобалась Стейнбекові „книга вражень", бо то не так просто відразу написати в ній своє враження, не сподобалось інтерв'ю при системі перекладу, хоч недовір'я не було, що навмисне перекрутять.

Був ще курйоз, бо їли туристи „український шашлик". Гумористичним був також випадок із п'єсою Сімонова „Русский вопрос". Це історія з американським журналістом, якого заїв видавець за правду. У нього відбирають дім, його кидає жінка, і він пропадає з голоду. Абсурдність такої штуки туристи хотіли довести наочно і написали травестію: русский журналіст пише п'єсу про правду, його виключають із спілки совєтських письменників, відбирають дім, жінка-комуністка його кидає, а сам він пропадає з голоду. Попали в саму точку, самі не знаючи. Натурально, ніхто з совєтських журналістів не міг сміятись.

Стейнбекові показали тільки зовнішнє, але він своєю інтуїцією йшов глибше. Нарід на Україні йому сподобався, бачив він його інтеліґентним, милим, обдарованим почуттям гумору, з великим запасом життьової сили, здібним повставати з руїн і починати нове життя. Якби він знав мову і міг рухатись вільно, то побачив би більше і, можна думати, написав би більше правди. Остання його подорож, очевидно, проходить інакше, і цікаво, як скаже тепер письменник правду. Тепер зникло вражаюче число портретів і статуй Сталіна, і це мусить навести на певні думки про скороминучість слави узурпаторів прав народу. Коли Стейнбек тоді питав, чому так багато тих портретів, хтось йому підступно пояснив: „Бачите, нарід звик до портретів царів, то треба їх чимось замінити"...

Кредо Стейнбека тоді було таке: „Група може тільки будувати на ідеї творчої індивідуальности, група не може нічого творити. А тепер дух одиниці хочуть винищити, і це — самогубна тактика. Я вірю, що вільний творчий дух людини — найцінніша річ у світі. І за цю думку я буду боротися з ідеєю, релігією чи владою, яка обмежує чи нищить індивідуальність. Боротися за це, значить боротись за збереження єдиної речі, яка відрізняє нас від створіння не творчого" (тобто від тварини).

Мабуть, намагання причепити автора до якоїсь ідеології прямо чи попутньо допекли письменникові, і він задеклярувався. Наведені слова не належать бо якомусь персонажеві з твору, а є його власними.

З творів Стейнбека видно, що він не має економічного світогляду і не має клітини завзятого політикана. Його зацікавлення звертаються в першу чергу до людини, а вже від неї до хиб ладу і суспільства, як впливових чинників.

(Кінець)

Маруся Бек — „Українка Року"

Дітройт, Мішіген. (Д. К.). — Титул „Українки Року" на 1963 рік одержала Маруся Бек, радна міста Дітройту. Вона вже роками стояла на першому місці в українському світі, а цього року Товариство Українських Ґрадуантів міста Дітройту (ЗДА) й Віндсору (Канада) надало їй офіційний титул „Українки Року". Місцева англомовна преса й радіо широко коментували цей вибір.

Щоб бути українцем чи українкою року, треба виказати непересічну ініціятиву, діяльність і провідницькі здібності не тільки в українському, але й американському або канадійському житті. Вся українська громада стейту Мішіґен в Америці й провінції Онтаріо в Канаді бере участь у цьому виборі, пропонуючи своїх кандидатів. Характеристику й опис діяльности кандидатки дається на письмі. На підставі цих даних та додаткових інформацій в разі потреби, три судді неукраїнського роду вибирають своїм голосуванням українця чи українку року.

Жюрі складалося цього року з таких визначних осіб: Роберт Е. Чайлдс, адвокат і професор права при Державному Університеті Вейн у Дітройті, повітові судді: Віктор Дж. Бавм і Бенджамін Д. Бюрдік.

Корсаж і почесну таблицю вручив панні Марусі Бек адвокат д-р Денис Квітковський, котрий був цьоог року головою комісії вибору „Українця року", разом із проф. Левом Гуликом. Церемонія вручення почесної таблиці відбулася 5-го жовтня 1963 р. в готелі Шератон-Кеділяк у Дітройті, під час 24-го Річного Бенкету Товариства Українських Ґрадуантів. Гучними оваціями і вставанням з місць присутні прийняли до відома цей вибір.

Д-р Денис Квітковський, представляючи „Українку Року" сказав: „Я дуже радий, що не мушу представляти цієї особи. Її ім'я відоме всім й воно стало символом амбітної, працьовитої, ідейної і тому успішної людини. Це ім'я: Маруся Бек".

Хоч усі читачі знають також панну Марусю Бек, або принаймні чули про неї, я пригадаю дещо з її життя. Народилася вона в Форд Сити, Пенсилвенія, і там же закінчила середню школу в 1919 р. Її батьки, свідомі українці, вислали її на рідні українські землі і в 1920—23 роках вона вчилася в Чорткові й у гімназії в Коломиї. Повернувщи з України, вона студіювала на американських університетах й дістала 1931 р. ступень маґістра прав на університеті в Питсбурґу. Пізніше перейшла до Дітройту, де працювала в Інтернаціональному Інституті та вела потім адвокатську канцелярію, аж до вступлення в політичне життя.

В американському політичному житті Маруся Бек була: першою жінкою, що була вибрана до Міської Ради міста Дітройту; першою жінкою, що була вибрана на президента Міської Ради Дітройту, першою жінкою, що виконувала функції діючого посадника міста Дітройту. Вона й тепер є чи не найбільш популярною радною міста Дітройту, відомою своєю ініціятивою в різних ділянках громадського життя, тому її ім'я не сходить зо сторінок місцевої преси, з телевізії і радіо. До думки Марусі Бек уважно прислухається великий Дітройт. І всі знають, що вона українка.

В українському житті Маруся Бек брала провідну участь від наймолодших років. Вона організувала українське жіноцтво в Пенсилвенії і Мишиґені, засновувала хори, танцювальні групи, організувала українознавчі школи. Була редакторкою українських журналів і навіть писала есеї, тому вона володіє багатою українською мовою. Вона є одною з найкращих українських бесідниць, не має рівного собі і серед бесідників! Рідко, щоб людина говорила так прекрасно двома мовами, як Маруся Бек говорить по - українськи й по-англійськи.

Велику славу здобула Маруся Бек під час Української Світової Мистецької Виставки в Дітройті, бо вона була не тільки душею цієї виставки, але очолювала її і відповідала за неї. Дні 24 вересня до 2 жовтня, 1960 року, в яких відбувалася ця виставка, будуть записані золотими буквами в історії української культури. Вже цього року Маруся Бек відвідала Україну й багато західньо - европейських держав, виконуючи гідно ролю українського амбасадора. „Горда зо свого українськоог походження", пише дітройтський англомовний „Вестсайд Кур'єр"; — „панна Бек присвячує багато свого часу і праці для української справи, в Дітройті і поза ним".

В своїх частих публічних виступах серед української громади, в тому й у своїх офіційних виступах, репрезентуючи місто на наших більших імпрезах, Маруся Бек говорить з такою любов'ю й рівночасно так переконливо про Україну й українську справу, що треба б бути і глухим, і без серця і без здібности логічно думати, щоб не підпасти під вплив її думки.

Тому жюрі, зложене з високваліфікованих американських правників і громадських діячів, мало дійсно добре відчуття вартости і змисл критичної оцінки, вибираючи Марусю Бек на „Українку Року". Судді, оцінюючи її працю, дійшли до переконання, що вона має одну мету: служити громаді й Україні.

МАРУСЯ БЕК „УКРАЇНКОЮ РОКУ"

Проф. Степан Віхар та адв. д-р Денис Квітковський вручають Марусі Е. Бек, радній міста Дітройту, почесну табличку з відзначенням її вибору „Українкою Року" на 1963 рік Товариством Ґрадуантів.

ЗАКЛИК

Згідно з рішенням Сьомих Загальних Зборів Злученого Українського Американського Допомогового Комітету звертаємося останній раз з закликом до всіх довжників ЗУАДКомітету, які не сплачують своїх задовжень, негайно зголоситися до канцелярії ЗУАДКомітету, подаючи свою адресу та причину несплачування довгу.

Прізвища осіб, які не зголосяться в скорому часі, будуть проголошені в пресі з поданням точної суми задовження.

Зголошуватись просимо на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
5020 Old York Road
Philadelphia 41, Pa.
Tel.: GL 5-3774

Екзекутива
Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

● Італійські ліві соціялісти буцім-то тихцем погодилися на участь Італії в різнонаціональній надводній морській фльоті, озброєній атомовими ракетами „Поляріс". Лідер італійських лівих соціялістів Пієтро Ненні має ввійти до нового уряду, що його прем'єром є Альдо Моро. Учасниками згаданої морської фльоти мають бути ЗДА, Західня Німеччина, Італія, Греція і Туреччина. Британія ще остаточно не рішилася, але переговорює про це.

Над свіжою могилою Володимира Антонюка в Ню Гейвені, Конн.

17-го серпня сколихнула Ню Гейвеном несподівана вістка, що в засвіти відійшов б. воїн Української Гал. Аармії — підхорунжий Володимир Антоняк.

Вістка ця до глибини душі потрясла найближчу родину, тут і в Україні, кревних, товаришів, знайомих і все українське громадянство, зокрема українських комбатантів, бо В. Антоняк був головою Відділу ОбВУА.

Життевий шлях незабутнього друга й побратима не був легкий. Син малоземельних родичів, в Яворівському повіті в Західній Україні. Там здобував початкову освіту і там вступив до гімназії, і коли надійшов 1-ий листопад 1918 року, то Володимир Антоняк 15-літнім юнаком пішов за голосом патріотичних почувань і взяв в руки кріс, вступаючи в ряди Української Галицької Армії, та брав активну участь у закріпленні української державности.

Вернувшися під ворожий польський режим продовжував науку в гімназії і скінчив вчительські студії. Немаючи змоги працювати на українських землях з приводу польських шикан, переслідувань, виїхав в Західню Польщу, де працював і одружився.

Та недовго тішився покійний своїм спокійним життям, бо настала друга світова війна. Покійний покинув з родиною рідний край й подався на захід, аж опинився в Америці, де включився в українське життя.

Монотонна й тяжка праця добивала його. Руки машинально виконували її, а його думки бунтувалися, тужили й блукали по рідному краї, хвилювали його нерви, тривожили душу.

І хоч як старався він втекти від буденного пережиування, спогади минулого не давали йому спокою і не видержав . . ., відійшов у вічність. Нагло відійшов, задищаючи найдорожчу опечалену дружину Ольгу з Попелів, найдорожчу опечалену єдину доню Стефцю, й любого зятя інж. Богдана Чаплинського, та дальших членів родини.

В Покійному втратило українське громадянство не лише бувшого українського воїна, не лише члена Українського Народного Союзу, члена Укр. Народного Дому, члена Укр. Конгрес. Комітету, члена парохії церкви св. Михайла, й не лише одного з кращих працівників Укр. Рідної Школи ім. Митрополита Шептицького, але щирого і зразкового патріота, який схоплював ясно всі проблеми й потреби українського народу.

Прощаючи, тебе друже, й побратиме від нашого українського вояцтва, передаю тобі наш останній салют: Ми горді, що сповнив ти свій вояцький обов'язок супроти української Нації як найкраще.

Спи спокійним сном, а вільна земля Вашингтона хай буде тобі легкою.

Михайло Панкевич

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

†

З глибоким сумом повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 16-го листопада 1963 року помер в Ню Йорку

бл. п. ІВАН ПАНЬКІВ

нар. в селі Хлібичин Лісний, пов. Станиславів, Україна.

Похорони відбулися 19-го листопада ц. р. з української католицької церкви св. Юра на цвинтар St. Raymond в Бронксі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

МАРІЯ — дружина
ДМИТРО, НАЗАР, ТЕОФІЛЬ — сини
ТЕТЯНА — дочка
з родинами

†

З сумом повідомляємо, що 18-го листопада 1963 року відійшов від нас у Вічність, наш Найдорожчий

ВАТЬКО І БРАТ

бл. п. АДАМ БРАТКОВСЬКИЙ

проживши 70 літ.
Покійний род. в Самолушковцях, пов. Тернопіль, Зах. Україна.

Тіло Покійного находиться в похоронному заведенні Garszva Funeral Home, 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y. Парастас в середу 20-го листопада ц. р. о год. 8-ій веч.

Похорон в четвер, 21го листопада ц. р. о год. 9-ій рано з того ж похоронного заведення до церкви Св. Духа, 160 N. 5th Street, Brooklyn на St. John's цвинтар в Midle Village, N. Y.

Горем прибиті:

ІВАН — син
АННА — донька
і сестра в Европі

Український Музичний Інститут в Нюарку, Н. Дж.

СУБОТА, 23-го ЛИСТОПАДА 1963 р. о год. 7-ій вечора

КОНЦЕРТ ФОРТЕПЯНОВИХ ТВОРІВ

ВАСИЛЯ БАРВІНСЬКОГО

ДАРІЯ ГОРДИНСЬКА-КАРАНОВИЧ

Доповідь про творчість композитора виголосить

д-р ЗІНОВІЙ ЛИСЬКО

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЯ
180 Вільям вул. в Нюарку, Н. Дж.
Steinway-Piano Co. Griffith

ОСЕРЕДОК СУМА В НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

в суботу, 23-го листопада 1963 р. в год. 8-ій вечером

СУМІВСЬКУ ОСІННЮ ЗАБАВУ

в АВДИТОРІЇ ШКОЛИ СВ. ЮРА, при 215 Схід 6-та вул. в НЮ ЙОРКУ
ОРКЕСТРА ТКАЧА. ■ БУФЕТ В ЗАРЯДІ ВП. ПАНЬ ЗАБ. КОМІТЕТУ
ЩИРО ЗАПРОШУЄМО ВСЕ ГРОМАДЯНСТВО.

УПРАВА ОСЕРЕДКУ СУМА

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА, Світова Федерація Українських Жіночих Організацій, Окружна Рада Союзу Українок в Америці, Золотий Хрест в Ню Йорку

влаштовують Урочистий Вечір для вшанування 50-річчя смерти Лесі Українки, що відбудеться в неділю, 24 листопада 1963 р. в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79 вул. в Ню Йорку.

●

В програмі цього вечора Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА влаштовує в годині 4-ій по полудні

НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

з такими доповідями:

1. Відкриття.
2. Д-р С. Карпінська: „Драматична творчість Лесі Українки в світлі чужомовної критики".
3. Мґр. І. Пелеиська: „Прометеїзм Лесі Українки".
4. Мґр. Л. Храплива: „Виховні проблеми у Лесі Українки".

●

По закінченні Наукової Конференції, СФУЖО, Окружна Рада СУ і Золотий Хрест влаштовують в год. 6-ій веч.

СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР

з такою програмою:

1. І. Н. Борисова: „Спогади з життя Лесі Українки".
2. Мґр. Ж. Я. Ковалюк: „Життя і творчість Лесі Українки" (на англійській мові).
3. М. Лисогір — спів.
   Театр Живого Слова, під керуванням О. Добровольської монтаж ліричних творів Лесі Українки
   М. Цісик — музичний супровід.
4. Закриття.

●

Доїзд: підземкою ІРТ до 77 вулиці, або автобусом Медізон Евеня до 79 вулиці в Ню Йорку.

Українська Вільна Академія Наук у США

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

відбудеться

в СУБОТУ, 23-го ЛИСТОПАДА 1963 року о 6 год. 30 хв. веч. в приміщенні Академії:
206 Вест 100 вул. Ню Йорк

ПРОГРАМА

„ОСТАННІЙ РІК У ЖИТТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ"

За записками Ольги Косач-Кривенюк, читає Ізідора Косач-Борисова (Сестри Лесі Українки).
Театр „Слово" під керівництвом Олімпії Добровольської:

„ІЗ ЛІРИКИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ"

Вступне слово і літературне оформлення Юрія Лавріненка.

УПРАВА АКАДЕМІЇ

Об'єднання Демократичної Української Молоді в Нюарку, Н. Дж.

має шану запросити на

ОСІННЮ ЗАБАВУ

що відбудеться

в суботу, 23-го листопада 1963 року

в залі VETERAN FALCON HOME
786 S. 20th Street — Newark, N. J.
(між Springfield & Avon Aves)

Оркестра Б. ГІРНЯКА Початок год. 8-ма веч.

ЩИРО ЗАПРОШУЄМО ВСІХ.

УПРАВА ФІЛІЇ

Окружна Рада Союзу Українок в НЮАРКУ, Н. Дж.

запрошує ВШ. Громадянство на

СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР

з нагоди

15-ЛІТТЯ СФУЖО

в неділю, дня 24-го листопада 1963 р.

в годині 4-ій по полудні

в УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ
180 Вільям вулиця — Нюарк, Н. Дж.

В програмі беруть участь прелеґентки: мґр. О. Ґенґало, д-р М. Кобринська і мґр. Н. Чапленко.

В мистецькій частині виступлять: піяністка проф. Дарія Каранович, солістка-співачка п. Л. Костецька і танцювальна група при 70-му Відділі СУА в Пасейку. Фортепіяновий супровід панна О. Комаринська.

По програмі перекуска. Датток $1.25.

УСТ „Чорноморська Січ" ЛАНКА ВІДБИВАНКИ НЮАРК, Н. Дж.

СУБОТА, 23-го листопада 1963 р. Год.: 10:00 ранку - 10:00 веч.

ЖІНОЧИЙ ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР

з участю:

Чорноморська Січ І
Чорноморська Січ ІІ
Grand Central New York
YMCA — Newark
YMCA, Volleyettes, Baltimore
YMCA, Roamers, Baltimore
YMCA — Plainfield
YMCA — Jamaica

у НЮАРКУ, Н. Дж.
West Side High School
So. Orange Avenue
(betw. 13-15th Streets)

КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА та ПЛАСТОВІ СТАНИЦІ в США

— влаштовують —

ЗУСТРІЧ З УЧАСНИКАМИ 11-го Світового Джемборі

Субота, 23 листопада ц. р. ДІТРОЙТ, Міш. — Год. 7:30 веч. в залі Української Католицької Середньої Школи при вул. Hanley.

Неділя, 24 листопада ц. р. НЮ ЙОРК, Н. Й. — Год. 6-та веч. у великій залі Українського Народного Дому при 140 Друга Еве.

Субота, 30 листопада ц. р. БРІДЖПОРТ, Конн. — Год. 6:30 веч. в залі Українського Народного Дому при 500 Hallet Street.

КЛІВЛЕНД, Огайо — Год. 6-та веч., заля буде подана в місцевих оголошеннях.

Неділя, 1-го грудня ц. р. СИРАКЮЗ, Н. Й. — Год. 5-та по пол. в приміщенні Української Католицької Школи при 104 S. Wilbur Avenue.

Звіт з участі української делеґації у 11-му Світовому Джемборі буде ілюстрований численними проглядками. Під час зустрічі буде можна оглянути і набути інформаційні матеріяли, якими користувалися пластуни на Джемборі.

Все українське громадянство, а зокрема Пластові Приятелі, що дали матеріяльну базу для участи пластунів у Джемборі, є сердечно запрошені на зустріч.

Українці Рочестеру! Українці Сиракюз!

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ) - Відділи в Рочестер і Сиракюз, УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ — Відділи в Рочестер і Сиракюз та БРАТСТВО КАРПАТСЬКИХ СІЧОВИКІВ, Відділ в Рочестер

закликають все Українське Громадянство

ВШАНУВАТИ

25-РІЧЧЯ ДЕРЖАВНИЦЬКОГО ЗРИВУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

в днях 23 і 24 листопада 1963 року

ПРОГРАМА:

В СИРАКЮЗАХ: — в СУБОТУ, 23 ЛИСТОПАДА, о год. 6-ій веч., в залі Українського Народного Дому, відбудеться - ДОПОВІДЬ-СПОМИН, яку виголосить колишній заступник Голови Сойму, основоположник і член головної Команди „Карпатської Січі" — Д-р Степан РОСОХА.

В РОЧЕСТЕРІ: — в НЕДІЛЮ, 24 ЛИСТОПАДА в УСІХ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ відбудуться ПАНАХИДИ за поляглих героїв.

1. О год. 3:30 по пол. того ж дня — СПІЛЬНА ПАНАХИДА в церкві св. Йосафата, яку відслужить Всеч. Отець Декан Василь Середович з Сиракюз, в асисті місцевих священиків.

2. О год. 4:30 по пол. в Українсько-Американському Клюбі відбудеться АКАДЕМІЯ, з участю: а) Д-ра Степана РОСОХИ з Торонта, б) Квартету „Верховина" з Торонта, в) хору „Сурма" з Рочестер.

3. Безпосередньо після Академії, відбудеться БЕНКЕТ (в горішній залі Клюбу, яким проводитиме — голова відділу ОДВУ в Сиракюз Мґр. Михайло СЕРЕДОВИЧ.

СВЯТКОВИЙ КОМІТЕТ

„ЗАРЕВО"

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ Т-ВО в НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

в неділю, 24 листопада ц. р., год. 5-та веч.

в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
при 140-142 2-га Евеню в Ню Йорку

СТУДІЙНИЙ ВЕЧІР

присвячений

ОГЛЯДОВІ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, МУЗИКИ і КІНО в УКРАЇНІ.

ДОПОВІДІ ВИГОЛОСЯТЬ:

Віталій КЕПС .... „Естетика шістьдесятників"
Роман МАЦ .... „Музична культура в Україні"
Святослав НОВИЦЬКИЙ — „Кіно-мистецтво в сучасній Україні".

■

На вечорі виступить рівночасно з доповіддю сенатор Канади, член канадійської делеґації на сесію Об'єднаних Націй

проф. ПАВЛО ЮЗИК

який говоритиме на тему: „Здобутки українців Канади".
До участи в Студійному Вечорі запрошуємо всіх.

УПРАВА

ПЛАСТОВІ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ТАБОРИ

Курені УСП і УПС „ПЕРШІ СТЕЖІ", „БУРЛАКИ"

організують лещетарські табори

для ЮНАЦТВА

в часі

від 25-го грудня до 31-го грудня 1963 р.

в KILLINGTON BASIN коло RUTLAND, Vermont

Оплата за шостиденний табір — $75.00. Оплата покриває: нічліги, прохарчування (снідання і вечеря), „витяг", доїзд до з'їздів та забезпечення від випадків. Кошти доїзду на табір і повороту домів — учасники покривають самі.

Докладні інформації про табір уміщені в комунікаті, який розсилаємо до Пластових Станиць і Осередків.

Зголошення приймають до дня 10-го грудня 1963 р. і уділюють інформації:

для пластунів: пл. сен. Ярослав РУБЕЛЬ
для пластунок: пл. сен. Ярослава РУБЕЛЬ

211-05 — 29th Ave., Bayside 60, N. Y. Tel. BA 4-2170

Замість квітів на могилу невіджалуваної пам'яті, Дорогої

п. МЕЛЯНІЇ ВИТВИЦЬКОЇ

складають $20.00 (двадцять дол.) на Наукове Товариство ім. Шевченка

Петро і Марія БІЛАНЮКИ

Увага! Відділи УНСоюзу Увага!

ПИТСБУРҐУ та ЗАХ. ПЕНСИЛВЕНІЇ!

В неділю, 24-го листопада 1963 року

в год. 2:30 по пол.
в залі THE PICK-ROOSEVELT HOTEL
Penn Ave. & Sixth St. — Pittsburgh, Pa.

— відбудуться —

ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

ПИТСБУРҐУ та ЗАХІДНЬОЇ ПЕНСИЛВЕНІЇ

■

В Зборах повинні взяти участь УРЯДОВЦІ ВІДДІЛІВ УНСоюзу, та КОНВЕНЦІЙНІ ДЕЛЕҐАТИ від наступних Відділів:

BENTLEYVILLE — 109
CARNEGIE — 134, 264, 384, 481, 482
DERRY — 113
DONORA — 232
EXPORT — 101
FORBES ROAD — 32
ISELIN — 400
JEANETTE — 41
LATROBE — 61
MONESSEN — 338
McKEESPORT — 17, 132
NEW ALEXANDRIA — 82
RANKIN — 24
PITTSBURGH — 53, 96, 118, 396
SLICKVILLE — 126
WEST NEWTOWN — 255
ALIQUIPPA — 120
AMBRIDGE — 34, 161, 276
ETNA — 89
FORD CITY — 63
McKEES ROCKS — 91
LYNDORA — 329
NEW KENSINGTON — 296
VANDERGRIFF — 110
YATESBORO — 51
WHEELING, W. Va. - 56, 212

В ПРОГРАМІ НАРАД:

1. Звіти членів Окружної Управи.
2. Звіти поодиноких Відділів.
3. Членська кампанія 1963 і 1964 рр.
4. Остаточні пляни святкування 70-ліття УНСоюзу

Участь в Зборах візьмуть

ДМИТРО ШМАҐАЛА і АНДРІЙ ДЖУЛА
головні радні УНСоюзу

ДО УЧАСТИ В ЗБОРАХ ЗАПРОШЕНІ ВСІ ЧЛЕНИ УНС ТА МІСЦЕВЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО.

Нова група університетських викладачів-українців

Сиракюзький університет — важливий осередок високошкільних студій

На протязі остатніх трьох років Сиракюзький університет став важливим осередком високошкільних студій, що підготував кілька десятків фахівців з різних ділянак культури, науки й техніки. Особливо показними є досягнення наших студентів у ділянці гуманістичних наук. Після Пенсилвенського університету, що протягом семи років з 1955 до 1962-го дав українській спільноті 5 докторів славістики / Яр. Славутич, Наталя Іщук-Пазуняк, Яків П. Гурський, Богдан Романенчук і Олег Зуєвський).

Сиракюзький університет є другою такою установою, що за три роки випустив 5-ох магістрів славістики / Андрій Горняткевич, Наталія Богдан, Дмитро Січ, Степан Чорній, Микола Степаненко / і трьох магістрів політичних наук (Володимир Прибила, Іван Гвозда і Юрій Таркович) та дванадцятьох бакалаврів (Орест Кравс, Іван Прибила, Володимир Бутенко, Олена Тір-Круль, Валентина Гвозда Анатолій Холоїд, Наталія Дарія Городецька, Євген Павелко, Леонора Анна Зобків, Ярослава Головко, Ярослав Чомко і Віктор Дехтяренко).

Крім цього наближаються до завершення магістерських студій зі славістики Анна Бойцун і Олексій Сеник, з історії - Марія Бутенко, а також наближаються до завершення докторських студій з політичних наук Іван Гвозда і Володимир Прибила, а з історії - Михайло Воскобійник і Юрій Таркович.

Факультет Славістики Сиракюзького університету укомплектований висококваліфікованим професорським складом, що забезпечує відповідний рівневі ліпших університетів ЗДА науковий позем славістичних студій. Керівником Факультету є професор доктор Клейтон Л. Довсон, автор підручника російської мови, що ним користуються студенти Інституту Іноземних Мов Департаменту Оборони. Викладачами слов'янських мов і літератур працюють доктори Яків П. Гурський Е. М. Левін та М. І. Каратеєв, а викладачами-інструкторами - магістри І. А. Буркін і Л. Сімард. Факультет опрацьовує програму для докторантів, що її буде запроваджено протягом найближчого часу.

До послуг студентів віддана одна з ліпших збірок славістичних видань у ЗДА, що постійно збагачується за рахунок нових видань та високоцінних приватних бібліотек і архівів. Керівником славістичного відділу бібліотеки Сиракюзького університету є магістер бібліотечних наук Ілля Городецький, великий ентузіяст своєї професії й приятель студіюючої молоді. Його стараниям треба завдячувати постійне збільшення кількости славістичних видань і організацію цікавих виставок, в тому числі й цінної виставки української книги взимку 1962 року. Тривалий пам'ятник у серцях вдячних студентів збудував собі мешканець Сиракюз інженер Іван Романюк, що за посередництвом магістра І. Городецького закупив і подарував Сиракюзькому університові різних українських видань на понад $1,500. При цьому належить згадати і той відрадний факт, що в 1963 році звання магістрів бібліотекарської справи одержали в Сиракюзькому університеті д-р Петро Мельник і п. Христина Залеська-Шепелява.

Випускники Славісти й Совєтознавці

З приємністю пишемо про нових університетських викладачів-українців, що недавно закінчили славістичні й совєтознавчі студії й одержали звання магістрів. Всі вони продовжують навчання й наполегливо працюють в напрямку осягнення докторського диплому, а також викладають в університетах і коледжах.

Андрій Дем'янович Горняткевич, був першим випускником факультету Слов'янських Мов і Літератур Сиракюзького університету. Диплом магістра одержав у 1962 році, продовжує навчання при Каліфорнійському університеті в Берклі (біля Сан-Франсіско). Минулого року мав стипендію, а цього року працює як викладач - інструктор східньослов'янських мов у Стейтовому коледжі в Сан Франсіско. Перед вступом до Сиракюзького університету закінчив Сетон Гол університет (Ню Джерзі) й одержав бакалаврат з хемії. Цього літа працював інструктором гри на бандурі на Курсах Українознавства на Союзівці.

Дмитро Юрієвич Січ: закінчив реальну гімназію в Мукачеві, студіював слов'янську філологію й філософію в Карловому університеті в Празі, а по приїзді до ЗДА - політичні науки в Рутґерс університеті, Ню Бронсвік, Ню Джерзі. Одержав бакалаврат з політичних наук в 1958 році. В 1961 році вступив до Сиракюзького університету й закінчив його зі званням магістра в 1963 році. Тепер працює інструктором модерних мов при Сиракюзькому університеті. Дмитро Ю. Січ - активний громадський діяч. Він член Академічного Товариства „Зарево", був головою української студентської громади в Трентоні, є членом 118 відділу УНСоюзу й належить до „Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів та до Американської Асоціяції Викладачів Слов'янських і Східньоевропейських Мов.

Степан Семенович Чорній: закінчив клясичний ліцей у Львові в 1939 році. Потім учився у Львівському університеті імени Івана Франка, витримав державний іспит, захистивши працю „Театрально-естетичні принципи Карпенка Карого" в 1951 році. Працював актором в Державному Театрі Абхазії, в Українському Державному Театрі імени Марії Заньковецької у Львові та викладав українську мову й літературу в середніх школах міста Львова. Після виїзду до Польщі у вересні 1957 р. працював викладачем модерних мов у вроцлавських середніх школах. З 1961 року працював інструктором модерних мов при Сиракюзькому університеті й продовжував навчання на Факультеті Слов'янських Мов і Літератур. Диплом магістра одержав у травні 1963 року. В 1960-61 році Степан С. Чорній співпрацював з Капелею Бандуристів ім. Т. Шевченка й приймав участь в концертових турне по ЗДА й Канаді.

Микола Омелянович Степаненко: закінчив Полтавський Державний Педагогічний Інститут в 1938 році в Україні. Працював викладачем східньоевропейських мов і літератур у педагогічній школі, в технікумах і середніх школах, а на еміграції в карльсфельдській гімназії біля Мюнхену. Продовжував навчання в Колумбійському університеті та в Українському Вільному університеті. Потім працював диктором в Голосі Америки і продюсером в радіо Визволення /тепер Свобода/, а також викладачем української мови в Інституті Іноземних Мов Міністерства Оборони /Монтерей, Каліфорнія/.

Від листопада 1961 року працював інструктором модерних мов при Сиракюзькому університеті й одночасно вчився на Факультеті Слов'янських Мов і Літератур. Диплом магістра одержав у серпні 1963 року. Продовжує навчання в Ню Йоркському університеті й працює інструктором східньослов'янських мов при Ратґерс університеті,Ню Бронсвік, Ню Джерзі. Приймав активну участь у суспільному житті як член-основник організацій Українського Революційно-Демократичного Руху, перший секретар Президії Української Національної Ради, член Політичної Ради Українського Конґресового Комітету Америки, член Головної Ради Українського Робітничого Союзу, редактор тижневиків в Европі й ЗДА, член професійних (Українсько-Американська Асоціяція Університетських Професорів, Американська Асоціяція Викладачів Слов'янських і Східньоевропейських Мов, Американська Асоціяція Модерних Мов). журналістичних та письменницьких організацій, член УНСоюзу, відділ ч. 315 ім. Івана Мазепи.

Наталія Богдан: закінчила Університет стейту Делавер в 1960 році (бакалаврат з ґерманістики). Одержавши стипендію Ротари Феллошип, у 1960-61 академічному році продовжувала студіювати ґерманістику в Йоганнес Ґутенберґ університеті в м. Майнц. Магістерський диплом з ґерманістики одержала в 1961 році при Мідлбури коледжі, а магістерський диплом зі славістики - в 1963 році при Сиракюзькому університеті. Тепер працює інструктором модерних мов при Університеті стейту Делавер і одночасно продовжує навчання при Пенсилвенському університеті з наміром осягнути докторат. Студії славістики при Сиракюзькому університеті Наталія Богдан могла покінчити завдяки державній стипендії на підставі Нешенел Дефенз Едюкейшен Акт.

Юрій Юрієвич Таркович: закінчив Український Технічно Господарський Інститут у Подєбрадах (Чехословаччина). З 1960 року працював інструктором модерних мов при Сиракюзькому університеті й одночасно студіював совєтознавство. В 1962 році одержав диплом магістра совєтознавчих студій. Тепер працює асистент-професором в Стейтовому коледжі й продовжує навчання для осягнення докторату. Приймав активну участь в суспільному житті, як редактор і журналіст, працював у Радіо Свобода та був провідним діячем Українського Національно - Державного Союзу. З 1954 року активний дописувач „Свободи".

Н. К. Лапа

Відзначення Тижня Поневолених Народів в Дітройті

З ініціятиви Метрополітального Відділу УККА відзначення Тижня Поневолених Народів започатковано участю наших репрезентантів в концерті в рямцях т. зв. Фестивалю Свободи, який відбувся в сусіднім Віндзорі (Канада) о 8 годині вечора. Фестиваль зорганізували національні групи Віндзору і Дітройту. На концерті відомий наш тенор І. Зайферт відспівав кілька українських пісень, акомпаніювала панна Лідія Терлецька. Українські дівчата з Віндзору в національних строях відтанцювали три українські танці. Заповідачем був д-р Р. Гавриш.

Наступного дня - в понеділок - вулицями Віндзору відбувся похід. На фестивалі Метрополітальний Відділ УККА репрезентували: пані Е. Запорожець, проф. М. Віхорик, панна Оксана Григорчук, та панна А. Лопатяк.

Цьогорічну проклямацію Тижня Поневолених Народів підписано посадником м. Дітройту - Кевано 9 липня і губернатором стейту Мишиґен - Ромні 11 липня заініціював голова Метрополітального Відділу УККА і голова Комітету Поневолених Народів в Дітройті, ред. М. Бажанський. У проклямації губ. Ромні підкреслив, що хоч комуністична Росія силою загарбала землі інших народів, хоч гнобить і русифікує поневолені нею народи, їй ніколи не вдасться вбити аспірацій тих народів на волю і самостійність і обов'язком американців є підтримати ті аспірації. Українську групу у посадника з Анастазією Волкер, Емілією Запорожець, В. Довганем, М. Віхориком, Оксаною Григорчук, М. Юзичем і В. Рижим, а у губернатора додатково з Ласкою - очолював ред. М. Бажанський.

Звідомлення з перебігу проклямацій Тижня Поневолених Народів помістили дітройтські і позадітройтські англомовні часописи, місцеві телевізійні стації згадали про них, показуючи світлини, на яких серед різних була і українська група.

З Тижнем Поневолених Народів пов'язано „Український День", зорганізований Метрополітальним Відділом УККА, який відбувся 14 липня на оселі Діброва, і на який запрошено представників місцевих національних груп. Хоч погода не дописала, бо—як на липень—було холодно, хмарно і час-до часу накрапав дощ, на оселю з'їхалося досить багато гостей, які взяли участь в богослуженні, відправленім о. Петром Чавсом о годині 11 рано на сумежній пластовій площі.

Офіційна частина почалася під голим небом, серед запашних смерек о годині 3.30. Заповідачем був В. Папіж. Слово виголосив ред. М. Бажанський. З довшою промовою виступив запрошений з Ню Йорку заступник голови УККА, дир. Осип Лисогір. Він згадав про московський гніт нашого народу на рідних землях, про культурне, економічне і політичне надбання української еміґрації, про конечність співпраці з іншими поневоленими Москвою народами. Одним із засобів боротьби за визволення поневолених народів є проклямація Тижня Поневолених Народів, який від 1959 р. рік-у-рік відзначаємо. Треба покликати до життя сталий центральний комітет поневолених народів, який координував би всю працю в напрямі освідомлення вільних народів світу в конечності розчленування московської комуністичної імперії на поодинокі національні держави. Але американські політики і дипломати чогось не спішаться зі створенням такого комітету, бо до цього акту вони ще не приготовані. Треба старатися їх переконати.

Проклямацію губер. Ромні Тижня Поневолених Народів відчитала Емілія Запорожець. Після того наша патріотка і радна м. Дітройту, Маруся Бек відчитала проклямацію посадника і ще раз пригадала приявним свою подорож по Україні і її розчарування в „самостійності" т. зв. УРСР.

Привіт з приводу „Українського Дня" від губернатора відчитав проф. д-р Ст. Мамчур, а від посадника М. Віхорик.

Ред. М. Бажанський подякував приявним за участь, дир. О. Лисогорові за приїзд та всім іншим за співпрацю і тим закінчив офіційну частину „Українського Дня".

Знаменито зорганізований був буфет під зарядом пань на чолі з панею Томюк. Для наших малят і дітей від 3-14 років Пані Марта Віхорик приготовила різнородні забави, а при кінці роздала їм торбиночки з подарунками. Фантова льотерія була під зарядом пані Дубової. Гостей розважала музика платівок.

Організацією „Українського Дня" займався спеціяльний Комітет під проводом нашого референта, інж. В. Лопатяка.

Фр. Липецький

● 87-літній Конрад Аденауер заявив на зібранні 1 800 найвидатніших діячів і керівників західньо-німецької Християнсько-демократичної партії, що він льояльно підтримуватиме свого наступника, теперішнього канцлера Західньої Німеччини д-ра Людвіґа Ерґарда. Аденауер раніше часто виступав проти Ерґарда і поборював його кандидатуру на канцлера.

● Ген. Ле Танг Тат, колишній командант „приватної армії" релігійної секти Као Дай в Південному В'єтнамі, що її розв'язав убитий недавно президент Нґо Дінг Дієм, вернувся до Південного В'єтнаму з еміґрації в Камбоджі, оваційно привітаний членами своєї секти. Ле Танг Тат заявив, що він був і є проти комуністів.

Посмертні згадки

ЄВГЕНІЯ ОРЛАН з дому Цісик, членкиня Б-ва св. Івана Хрестителя 270 Відділу УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., померла 27-го жовтня 1963 р. на 71 році життя. Покійна народилася 1892 р. в с. Різдвяне, пов. Теребовля, Україна. Полишила в смутку дочку Олесю зам. Боровецька, зятя Івана, 3 внуки і брата Володимира. В Україні залишила сестру Емілію та брата о. Степана Цісика. Похорон відбувся 30-го жовтня ц. р. з похоронного заведення Ів. Ковальчика до укр. кат. церкви св. ап. Петра і Павла в Джерзі Сіті, та на цвинтар St. Johns Cemetery, Queens, L. I., N. Y. Вічна Їй Пам'ять!

М. Баран, секр.

СОФІЯ ФІЛАК, довголітня членкиня Б-ва св. Ів. Хрестителя 292 Відділ УНСоюзу в Дітройті, Миш., упокоїлася в Бозі, 15-го жовтня 1963 р. на 67-му році життя. Покійна народилася в с. Сороцко, пов. Тернопіль, Україна. Полишила у глибокому смутку мужа Миколая, 3 доньки, Ольгу, Марію, Степанію, 2 внуки і 2 правнуки. Похорон відбувся 19 жовтня ц. р. з похоронного заведення до церкви св. Тройці в Dearborn, Миш, при участі Рідні, Членів Б-ва та Знайомих. Тлінні останки Покійної спочивають на цвинтарі Entombment Evergreen Cemetery, Detroit, Mich. Вічна Їй Пам'ять!

П. Федик, секр.

КАТЕРИНА ЯРЕМІЙ, довголітня членкиня Б-ва св. Івана Хрестителя 292 Відділу УНСоюзу в Дітройті, Миш., упокоїлася в Бозі 15 жовтня 1963 р. Покійна полишила у глибокому смутку мужа Степана, 4 доньки, Мардзьорі, Ольгу, Іванну, Варвару і 5 внуків. Похорон відбувся 19 жовтня з похоронного заведення до церкви св. Тройці в Dearborn, Mich. при участі Рідні, Членів Б-ва та Знайомих. Тлінні останки Покійної спочивають на цвинтарі Grad Lawn Cemetery, Detroit, Mich. Вічна Їй Пам'ять!

П. Федик, секр.

КСЕНЯ ДМИТРІВ, членкиня 353 Відділу УНСоюзу в Ню Брунсвіку, Н. Дж. померла 28 жовтня 1963 р. на 63-му році життя. Покійна народилася 14 жовтня 1900 р. в с. Черче, пов. Рогатин, Україна. В члени УНСоюзу вступила 2 січня 1926 р. Полишила в смутку мужа Василя та дві замужні доньки Анну і Марію, сина Степана. Похорон відбувся 31 жовтня ц. р. з похоронного заведення до укр. кат. церкви св. Марії, де відправив Заупокійну Службу Божу о. В. Танчак, а відтак на цвинтар St. Peter's при участі Родини, Членів УНСоюзу та Знайомих. Вічна Їй Пам'ять!

Н. Василюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 5143. Смерть Мері!

Нерезсудливо оскаженіла Мері зблизилася, щоб проколоти Тарзана його ж таки ножем.

Але доцільно спрямована крісова куля повалила поцілену скривавлену жінку до землі...

І негайно на заклик капітана Рейнара виступила на поле дії міська поліція!